

Μνήμων

Τόμ. 14 (1992)

ΜΝΗΜΗ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ (1904-18.2.1992)

Mnimon Mnimon

doi: [10.12681/mnimon.365](https://doi.org/10.12681/mnimon.365)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Mnimon, M. (1992). ΜΝΗΜΗ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ (1904-18.2.1992). *Μνήμων*, 14, 348. <https://doi.org/10.12681/mnimon.365>

Τις απόψεις του για τὸ πρόβλημα τῶν γενικεύσεων στὴν Ἱστορία πρωτοπαρουσίασε στὸ ὑπόγειο τῆς ΕΜΝΕ στὶς 14 Μαΐου 1980 καὶ ἡ ὁμιλία του δημοσιεύθηκε στὸν 8ο τόμο τοῦ *Μνήμονα*. Δὲν ἦταν ἡ μοναδική σχέση του μὲ τὴν Ἑταιρεία. Χάρης στὴ μεσολάβησή του, δόθηκε χρηματοδότηση ἀπὸ τὸ ΜΠΕΤ γιὰ τὴν ταξινόμηση τοῦ δημοτικοῦ ἀρχείου τῆς Ἐρμούπολης, τόσο ἀπαραίτητη στὰ χρόνια αὐτὰ τῆς οἰκονομικῆς μας δυσπραγίας. Ἄλλοτε, ἐπέτρεψε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὸ ὄνομά του γιὰ νὰ δανειστοῦμε σπάνιες ἐφημερίδες, νὰ τὶς φωτοτυπήσουμε ἀθήμερον κι ἔτσι νὰ δουλέψει ἀνετα ἡ ὁμάδα ποὺ ἀποδελτίωνε τὶς ἐφημερίδες τῆς Ἀντιβασιλείας.

Ἀναμφίβολα, ὁ Πρεβελάκης δὲν ἔπαιξε, στὸν εὐρύτερο χῶρο τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, τὸν σημαίνοντα καὶ διευθυντικὸ ρόλο ποὺ πολλοὶ θὰ θέλαμε καὶ γιὰ τὸν ὁποῖο εἶχε τὰ κατάλληλα ἐφόδια. Τὰ αἴτια δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν μόνο στὴ δική του υπερβολικὴ σεμνότητα ἢ τὴν εὐθραυστὴ υγεία του ἢ τὶς προσωπικὲς του ἀναστολές, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀδυναμία τῆς κοινωνίας μας νὰ ἀξιοποιεῖ ἄτομα ποὺ πράγματι ἀξίζουν καὶ ἔχουν κάτι οὐσιαστικὸ νὰ δώσουν.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ τιμᾶμε σήμερα τὴ μνήμη του ἦταν ἓνας ἄρχοντας μὲ ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξης. Τὴν ποιότητά του, τὶς γνώσεις του, τὴν ἀνιδιοτέλειά του δύσκολα θὰ λησμονήσουν ὅσοι τὸν γνώρισαν, ἰδιαίτερα τώρα ποὺ οἱ ἀρετὲς αὐτὲς σπάνια συναντῶνται.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΥΚΟΣ

ΜΝΗΜΗ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

(1904-18.2.1992)

Ἡ ΕΜΝΕ συμμετέχοντας στὸ πένθος γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Κ. Θ. Δημαρά ἀνάθεσε στὸν Τριαντάφυλλο Ε. Σκλαβενίτη νὰ πεῖ λίγα λόγια πρὶν ἀπὸ τὴν ὁμιλία-συζήτηση τῆς 19.2.1992.

Ὁ Κωνσταντῖνος Θ. Δημαρᾶς ἔφυγε χθὲς ἀπὸ τὸν κόσμο πλήρης ἡμερῶν, οὐσιαστικῶν τιμῶν καὶ καταξίωσης. Μὲ τὸ θάνατό του χάνεται μιὰ ἀδιάκοπη παρουσία στὰ ἐλληνικὰ γράμματα: ἐπτά δεκαετίες ἔρευνας καὶ συγγραφῆς, διεύθυνσης τῆς ἔρευνας καὶ πανεπιστημιακῆς διδασκαλίας. Ὅσοι εἶχαμε τὴν τύχη νὰ τὸν γνωρίσουμε θὰ θυμόμαστε πάνω ἀπὸ ὅλα τὴν ἀφθαστὴ σιγανόφωνη καὶ ἐπιτηδευμένη συζήτηση ποὺ ἀνοίγε μὲ ὅσους μαθήτευαν κοντά του.

Ἀσυμβίβαστος, ὅσο λίγοι, στοὺς ὅρους τῆς δουλειᾶς του, τῆς ἄγρυπνης ἔρευνας καὶ μελέτης τῶν νεοελληνικῶν πραγμάτων στὴ διαχρονικὴ τους πορεία, κατάφερε ὅσο κανένας ἄλλος νὰ προσδιορίσει τὴν πορεία τῆς ἔρευνας, ἔτσι ποὺ σήμερα βρίσκουμε τὴ σφραγίδα του θετικὰ ἢ ἀρνητικὰ ἀποτυπωμένη στὰ κατορθωμένα τῶν σπουδῶν μας.

Ἡ καταξίωση ἦρθε γιὰ τὸν Κ. Θ. Δημαρᾶ στὶς 2-3 τελευταῖες δεκαετίες τῆς ζωῆς του. Γιὰ μᾶς ποὺ τὸν γνωρίσαμε καὶ μελετήσαμε τὸ ἔργο του μιὰ ἀκόμη ἀνάγνωση μᾶς ἀποκαλύπτει κάθε φορὰ ἓνα καινούριο δρόμο γιὰ τὶς προσεγγίσεις τῶν θεμάτων ποὺ ἐρευνοῦμε. Οἱ νεώτεροι ἔρχονται καὶ θὰ ἔρχονται εὐκολότερα σὲ ἐπαφὴ μὲ ἓνα ἔργο ποὺ τὰ τελευταῖα 15 χρόνια «κωδικοποιήθηκε» σὲ θεματικὲς συναγωγὲς μελετῶν μὲ πολλαπλὲς φροντίδες τοῦ ἴδιου καὶ τῶν μαθητῶν του· κι ἀκόμη συνεχίζονται οἱ προσπάθειες καταγραφῆς καὶ ἀνατύπωσής του. Γιὰ ὅλους μας θὰ ἰσχύει πάντα ἡ δυσκολία τῆς προσέγγισης ἐνὸς ἔργου τοῦ ὁποίου τὰ προσωπικότερα κριτικὰ στοιχεῖα καὶ ἐρωτήματα ἐναλλάσσονται μὲ στερεότερες ἐρμηνεῖες. Θὰ μπορούμε πάντως στὶς ἀπορίες μας κι ἐμεῖς καὶ οἱ μεταγενέστεροι, νὰ συμβουλευόμαστε τὸ ἔργο τοῦ σοφοῦ γέροντα καὶ ἴσως νὰ ἀνοίγουν καὶ γιὰ μᾶς κάποια ἀπὸ τὰ περάθοντα ποὺ ἀνοίξε μὲ τὸ ἔργο του, γιὰ τοὺς μαθητὲς του καὶ τοὺς συγχρόνους του.